

**Навчальна дисципліна
для аспірантів спеціальності
011 Науки про освіту**

«МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ДОКТОРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ»

Тема практичного заняття № 1:

ПРОБЛЕМАТИКА

ПОРІВНЯЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета: формування дослідницьких умінь молодого науковця щодо формулювання актуальності проблематики порівняльно-педагогічного дослідження: нормативні документи, що її визначають, та суперечності, на розв'язання яких вона спрямована.

Питання для обговорення:

1. Актуальність проблеми порівняльно-педагогічного дослідження на суспільному та педагогічному рівнях у наднаціональному та національному вимірах.
2. Законодавчі та нормативні документи міжнародного та національного рівня, що визначають актуальність конкретної проблеми порівняльно-педагогічного дослідження.
3. Суперечності, на розв'язання яких спрямоване дослідження.
4. Типологізація джерельної бази дослідження: типи та види джерел.

Практичні завдання

1. Сформулювати актуальність проблеми виконуваного порівняльно-педагогічного дослідження: законодавчі та нормативні документи, що її визначають; суперечності, на розв'язання яких воно спрямоване

Література:

Методичне забезпечення

1. Исследование по сравнительному образованию: подходы и методы. (2015) Под ред. М.Брейя, Б. Адамсона, М. Мейсона. Пер. с англ. М.Л. Ваховского, И.В. Разнатовского. Луганск: Изд-во «ФОРМ Сабова А.М».
2. Методологічні засади педагогічного дослідження : монографія (2013) Авт. кол. : Є. М. Хриков, О. В. Адаменко, В. С. Курило та ін. ; за заг. ред. В. С. Курило, Є. М. Хрикова. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».
3. Ніколаї Г. Ю. (1999). Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень : навчальний посібник / Г. Ю. Ніколаї. – Суми, – 106 с.
4. Практикум з порівняльної педагогіки : навч.-метод. посібник (2014) Укл. Сбруєва А. А., Бойченко М. А., Чистякова І. А. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка.
5. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. (2000) упоряд. І. М. Богданова, Н. І. Дідусь, З. Н. Курлянд, М. Ф. Ломонова та ін. Одеса : ПДПУ ім. К. Д. Ушинського.
6. Огієнко О.І. (2008) Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія. Суми: Еллада.
7. Сбруєва А. А. (2008) Глобальні та регіональні тенденції розвитку вищої освіти в умовах побудови суспільства знань. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
8. Сбруєва, А. А. (2013). Порівняльна педагогіка : навч. пос. Суми : Університетська книга.
9. Сбруєва А. А. (2004) Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.) : монографія. Суми : ВАТ «Сумська обласна друкарня»; Видавництво «Козацький вал».

10. Солощенко В. М. (2012) Інтернаціоналізація університетської освіти в німецькомовних країнах : монографія. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія».
11. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: колективна монографія. (2015) За заг. ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка.
12. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : монографія. (2012) За ред. проф. А. А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
13. Хриков Є.М. (2017) Методологія педагогічного дослідження: монографія. Х.: ФОП Панов А. М.
14. Цюра, С. (2013) Особливості методології порівняльних досліджень. Порівняльно-педагогічні студії, 2–3, 7–13.
15. Чепіль, М. М. (2014) Порівняльна педагогіка : навч. посіб. К. : Академвидав.
16. Cohen, L (2007) Research Methods in Education, Sixth Edition. Routledge. URL: gtu.ge > Agro-Lib > RESEARCH METHOD COHEN ok

Література до навчального курсу

Нормативні документи та першоджерела:

1. Закон України “Про освіту” від 05.09.2017 року № 2145-VIII [Текст] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 09.10.2017 р.).
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.14 р. № 1556-VII. // *Голос України*» від 06 серпня 2014 р. № 148. (зі змінами)
3. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій, Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 р., №1341
4. Improving and Modernising Education. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 7.12.2016. COM(2016) 941 final.
5. New priorities for European cooperation in education and training. Joint Report of the Council and the Commission on the implementation of the strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020). Brussels, 26.8.2015 COM(2015) 408 final.
6. Opening up Education: Innovative teaching and learning for all through new Technologies and Open Educational Resources (2015). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions.
7. Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Strasbourg, 20.11.2012/ COM(2012) 669 final.
8. European Commission/EACEA/Eurydice, 2018. The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
9. Strengthening European Identity through Education and Culture. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Commission's contribution to the Leaders' meeting in Gothenburg, 17 November 2017. Strasbourg, 14.11.2017.
10. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a renewed EU agenda for higher education. COM/2017/0247 final Brussels, 30.5.2017.

11. European Policy Cooperation (ET2020 framework). The strategic framework for European cooperation in education and training ("ET 2020") is a forum allowing Member States to exchange best practices and learn from each other. Retrieved from: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en
12. ESF (European Science Foundation). (2017). Career Tracking Survey of Doctorate Holders Project Report. ESF, France, Strasbourg.
13. ESU (European Students Union). (2015b). Overview on Student-Centered Learning in Higher Education in Europe. Research Study. Retrieved from <https://www.esu-online.org/wpcontent/uploads/2016/07/Overview-on-Student-Centred-Learning-in-Higher-Education-in-Europe.pdf>
14. EUA (European University Association). (2015a). Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. EUA, Belgium, Brussels.
15. EUA (European University Association). (2016). Digital Agenda For Europe's Universities? EUA, Belgium, Brussels.
16. EUA (European University Association). (2017). EUA's Learning and Teaching Initiative - Report from the thematic peer groups in 2017. EUA, Brussels.
17. EUA (European University Association). (2018). Background: EUA's initiatives to establish a European dimension on learning and teaching. EUA, Brussels.
18. EUA (European University Association). (2018). Trends 2018. Learning and teaching in the European Higher Education Area. By Michael Gaebel & Thérèse Zhang. EUA, Brussels.
19. EUA (European University Association). (2018). Learning and Teaching in Europe's Universities: An EUA position paper. EUA, Brussels.
20. EUA (European University Association). (2018). Enhancing the education mission of European universities: A proactive response to change. EUA, Brussels.
21. EUA (European University Association) (2016). Doctoral education – taking Salzburg forward. Implementation and new challenges. EUA, Brussels, Belgium.
22. EUA (European University Association). (2007) Doctoral programmes in Europe's universities: achievements and challenges: Report prepared for European universities and ministers of higher education. EUA. Brussels and Geneva.
23. EUA (European University Association). (2015). Principles and Practices for International Doctoral Education", FRINDOC project Report. EUA, Brussels, Belgium.
24. EUA. (2005). Doctoral Programmes for the European Knowledge Society. Report on the EUA Doctoral Programmes Project 2004 -2005. EUA, Brussels, Belgium.
25. EC (European Commission). (2005). The European Charter for Researchers. The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
26. EC European Commission. (2011) Report of Mapping Exercise on Doctoral Training in Europe 'Towards a Common Approach', 2011.

Основна література.

1. Васянович, Г. П. (2005) Педагогічна етика : навчально-методичний посібник Львів.
2. Вознюк О. В. Левківський М. В. , Саух П. Ю. (2004) Синергетика освіти. За ред. проф. П. Ю. Сауха. К.
3. Гупан, Н. М. (2016). Проблеми хронології в сучасних історико-педагогічних дослідженнях. *Український педагогічний журнал*, 1, 116-121.
4. Гупан Н. (2013) Джерельна база історії педагогіки: пошук підходів до систематизації. *Рідна школа*, 8-9, 67-70.
5. Гупан Н. (2013) Актуальні проблеми методології історико-педагогічних досліджень. *Рідна школа*, 4-5, 53-56.
6. Исследование по сравнительному образованию: подходы и методы. (2015) Под ред. М.Брейя, Б. Адамсона, М. Мейсона / Пер. с англ. М.Л. Ваховского, И.В. Разнатовского. *Луганск: Изд-во «ФООП Сабов А.М».*

7. Жигір, В. І. (2016). Методологічні підходи як основа науково-педагогічних досліджень у професійній освіті. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, Вип. 48 (101), 107-115.
8. Коляда Н.М. Педагогічна історіографія як складник історико-педагогічного дослідження. DOI: <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2018-1-39-46>
9. Кулик І. О. (2010.) Педагогічна історіографія – новаційний напрямок історико-педагогічних досліджень *Вісн. Чернігів. держ. пед. ун-ту. Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. Чернігів, 79*, 169–171.
10. Курило, В.С. (1999) Періодизація процесів становлення і розвитку системи освіти і педагогічної думки східноукраїнського регіону в ХХ сторіччі. *Освіта на Луганщині*, 1, 23.
11. Лавриченко Н. (2006) Методологічні аспекти порівняльно-педагогічних досліджень. *Шлях освіти*, 2, 17-26.
12. Левицький, Ч. (2015) Методологічні проблеми кількісного та якісного аналізу в педагогічних дослідженнях. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*, 2, 5-20.
13. Локшина, О. І. (2018) Джерельна база досліджень із порівняльної педагогіки в умовах трансформаційних процесів в освіті In: Джерела та історіографія про трансформаційні процеси в освітньому просторі України (1991–2017). Матеріали Всеукраїнського наук.-практ. семінару ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, м. Київ, Україна, стор. 20-21. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714113>
14. Локшина, О. І. (2018) Політика ЄС з розвитку науки та інновацій: орієнтири для України In: Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження. Матеріали II Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (15.06.2018 р., м. Київ) «Трек-ЛТД», м. Київ – м. Дрогобич, Україна, стор. 90-93. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714275>
15. Локшина, О. І. (2018) До питання про використання зарубіжного досвіду: генеза методологічних підходів In: Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів. Матеріали тез доп. VII міжнар. наук.-методол. семінару «Термінова поліграфія», м. Київ – м. Хмельницький, Україна, стор. 8-9. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713996>
16. Локшина, О. І. (2019) Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року Український педагогічний журнал, 3. стор. 21-30. URL <http://uej.undip.org.ua/upload/iblock/c76/c7686993>
17. Методологічні засади педагогічного дослідження : монографія (2013) Авт. кол. : Є. М. Хриков, О. В. Адаменко, В. С. Курило та ін. ; за заг. ред. В. С. Курила, Є. М. Хрикова . *Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».*
18. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / [авторський колектив]. – К. : Педагогічна думка, 2015. – 176 с.
19. Сбруєва, А. А., Чистякова, І. А., Самойлова, Ю. І. (2019). Організаційно-педагогічні засади діяльності інноваційних шкільних мереж Великої Британії та США. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=YBR7gMcAAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate
20. Сбруєва, А.А. Єременко І.В. (2019). Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору. СумДПУ імені АС Макаренка. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=YBR7gMcAAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate..
21. Сисоєва, С.О., Кристопчук, Т.Є. (2013) Методологія науково-педагогічних

- досліджень: *Підручник Рівне: Волинські береги.*
22. Староста В.І., Товканець Г.В. (2015) *Методологія та методи науково-педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Мукачево: МДУ*
  23. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: колективна монографія. (2015) За заг. ред. А.А. Сбруєвої. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка.
  24. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : монографія (2012). За ред А. А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка.
  25. Хриков Є.М. (2015) Аналіз стану дослідженості наукової проблеми у галузі порівняльної педагогіки. *Український педагогічний журнал*, 4, 57-64.
  26. Хриков Є.М. (2017) *Методологія педагогічного дослідження: монографія. Х.: ФОП Панов А. М.*
  27. Хриков Є.М. (2016). Аналіз стану періодизації історико-педагогічних явищ. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*, 6 (303),182-196.
  28. Цюра С. (2013). Особливості методології порівняльних педагогічних досліджень Порівняльно-педагогічні студії, 2-3, 7-13. URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppstud_2013_2-3_3
  29. Altbach P. G. (1991). Trends in Comparative Education. *Comparative Education Review*, 3 (35), 491 - 507.
  30. Altbach P.G., Kelly G.P. *New Approaches to Comparative Education / P.G. Altbach, Kelly. - Chicago and London: The University of Chicago Press, 1986. –*
  31. Boichenko, M. Sbruieva, A. (2019). Methodological model of comparative research in gifted education in the USA, Canada and the UK. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 4 (88), 151–163. DOI 10.24139/2312-5993/2019.04/151-163.
  32. Bray M. (2003) Comparative Education in the Era of Globalisation: evolution, missions and roles. *Policy Futures in Education, Vol. 1, 2*, 209 – 224.
  33. Chabbott, C., & Elliot, E. (2003). Understanding others, educating ourselves: Getting more from international comparative studies in education. *Washington, DC: National Academies Press.*
  34. Cook, B. J., Hite, S. J., & Epstein, E. H. (2004) Discerning trends, contours, and boundaries in comparative education: A survey of comparativists and their literature. *Comparative Education Review*, 48, 123-149.
  35. Cowen R. (1990) The National and International Impact of Comparative Education Infrastructures. *Comparative Education: Contemporary Issues and Trends* (ed. by W.D. Halls). *Paris: UNESCO and London: Jessica Kingsley*, 321-352.
  36. Discourse formation in comparative education. (2011) (Komparatistische Bibliothek. Comparative Studies Series. Bibliotheque D'etudes Comparatives) Ed. by J. Schriewer. – Peter Lang GmbH; 4th Revised edition.
  37. EUA (European University Association). (2009). Collaborative Doctoral Education. University-Industry Partnerships for Enhancing Knowledge Exchange Doc-Careers Project. By Lidia Borrell-Damian. EUA, Brussels.
  38. Lauterbach, U., Mitter W. (1998) *Theory and methodology of international comparisons.* Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. URL: www.cedefop.europa.eu > [RR1_Lauterbach](#)
  39. Manzon M., Bray M. (2007). Comparing the Comparers: Patterns, Themes and Interpretations / M. Manzon, M. Bray // *Common Interests, Uncommon Goals Histories of the World Council of Comparative Education Societies and its Members.* (ed. by V. Masemann, M. Bray, M. Manzon). – Comparative Education Research Centre (CERC) and Springer, P. 338 – 363.
  40. Mattheou D. (2009). The scientific paradigm in comparative education. *International Handbook of Comparative Education. Ed. by R. Cowen and A. M. Kazamias. – Springer, P. 59-72.*

41. Mitter W. (2009) Comparative education in Europe International Handbook of Comparative Education. Ed. by R. Cowen and A. M. Kazarnias. *Springer*, P. 87-99.
42. Noah H. J. (1998) Doing comparative education: Three decades of collaboration. Hong Kong University, *Comparative Education Research Centre*.
43. Phillips D. (2006). Comparative Education: method. *Research in Comparative and International Education*, V. 1, N. 4, P. 204-319. URL: journals.sagepub.com/rcie.2006.1.4.304
44. Research Methods and Methodologies in Education. (2017) By Robert Coe, Michael Waring, Larry V Hedges, and James Arthur. Second Edition. *Sage*. URL: <https://study.sagepub.com/coe2e>
45. Robinsohn, S. B. (1994). *Comparative education: A basic approach*. (H. Robinsohn, Ed.) Jerusalem: Magnes Press.
46. Rust V.D. Johnstone B., Allaf C. (2009) Reflections on the development of comparative education. International Handbook of Comparative Education. Ed. by R. Cowen and A. M. Kazarnias. *Springer*, P. 121-138.

Додаткова література

1. Денежніков С.С. (2015) Інноваційні запити сучасного суспільства / С.С.Денежніков // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології:, 2015. - №4(48). Наук.журнал/ головний редактор Сбруєва А.А. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка,4 (48), 230-239.
2. Денежніков С.С. (2015) Методологічні запити навчально-наукового інноваційного середовища сучасної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 3(47), 250-259.
3. Денежніков, С.С. (2015). Розвиток інноваційної освіти в соціальному просторі: нелінійні контексти. В: *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: колективна монографія. За заг. ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, С. 85 – 102.*
4. Козлова О. Г. (2015) Організаційні засади інноваційних процесів у системі вищої освіти. В кн.: *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: колективна монографія. За заг. ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, С. 175 – 191.*
5. Красуля, А.В. (2015). Перспективи використання досвіду фандрейзингової діяльності державних університетів США у вищій освіті України. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 1(45), 17–26. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_1_5.
6. Локшина, Олена Ігорівна (2019) Освітня політика Європейського Союзу в контексті глобалізації: орієнтири для України In: Міжнародна наукова конференція “Теоретичні та практичні аспекти формування освітнього простору інституційного рівня: світовий та вітчизняний вимір” Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна, стор. 125-126. URL <http://lib.iitta.gov.ua/718244/>
7. Локшина, О. І. (2019) *Європеїзація як феномен сучасної Європи та контекст розвитку освіти* In: Освіта для XXI століття: виклики, проблеми, перспективи: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 жовтня 2019 року, м. Суми) Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, м. Суми, Україна, стор. 157-159. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718045>
8. Локшина, О. І. (2019) До питання про європейську політику підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації: бачення зальцбургських принципів In: III Міжнародна наукова конференція Української асоціації дослідників освіти

- «Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження» (21 червня 2019 року) ТзОВ Трек-ЛТД, м. Київ, Україна - м. Дрогобич, Україна, стор. 112-115. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717372>
9. Локшина, О. І. Стратегічні орієнтири розвитку освіти: світовий вимір In: Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік Педагогічна думка, м. Київ, Україна, стор. 74-75. URI: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713934>
  10. Сбруєв М. Г. (2015) Сучасна кластерна політика в інноваційному розвитку суспільства: досвід США. В кн.: *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти: колективна монографія. За заг. ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, С. 363 – 387.*
  11. Сбруєв М. Г.(2014) Новітні тренди і технології формування професійних компетентностей випускників магістратури в умовах цифрового світу: досвід США В кн.:Теоретичні та методичні засади магістерської підготовки викладача вищої школи. За заг. ред. проф. А.А. Сбруєвої та проф. О.Г. Козлової. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, С.313- 334.
  12. Сбруєв М.Г. (2015) Сучасний університет в системі розвитку регіональних інноваційних кластерів: американський досвід. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (53), 380-391. Режим доступу: <http://www.pedscience.inf.ua/>
  13. Сбруєва А.А. (2015) Єроінтеграційні процеси у сфері вищої освіти: механізми управління та виміри змін. В кн.: Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія. За ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, С.31 – 52.
  14. Сбруєва А.А. (2015). D(digital)-інновації у вищій освіті: періодизація, класифікації та чинники ефективності. В кн.: Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, С. 52 – 72.
  15. Сбруєва А.А. (2015) Трансформація місії університету в умовах суспільства знань В кн.:Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, С. 72 – 84.
  16. Сбруєва А.А. (2015) Розвиток вищої освіти в умовах глобальної фінансово-економічної кризи: європейський та американський контексти В кн.:Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, С. 10 – 31.
  17. Сбруєва А.А. (2015) Стратегії інтеграції освітньої та наукової діяльності університету *Порівняльно-педагогічні студії*, 3(25), 25-39. Режим доступу: <http://http://journals.urau.ua/index.php/2306-5532>
  18. Сбруєва А.А. (2015) До проблеми D(digital)-інновацій у вищій освіті: етапи розвитку та чинники ефективності Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 8 (52), 450-464. Режим доступу : <http://www.pedscience.inf.ua/>.
  19. Сбруєва А.А. (2014). Дослідно-орієнтоване навчання в університетах розвинених країн В кн. : Теоретичні та методичні засади магістерської підготовки викладача вищої школи : Монографія За заг. ред. проф. А.А. Сбруєвої та проф. О.Г. Козлової. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. – с.334-362.
  20. Сбруєва А.А. (2013). Компетентності менеджера інноваційної діяльності у соціально-педагогічній сфері змін. В кн.: Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів: колективна монографія. За заг. ред. А.А. Сбруєвої та О.М. Полякової. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, С. 261-281.

21. Сбруєва А.А. (2015) Розвиток європейської вищої освіти в умовах глобальної фінансово-економічної кризи. *Український педагогічний журнал*, 4, 13– 20. Режим доступу: <http://uej.undip.org.ua/index.php/euj>
22. Сбруєва А.А. (2015) Тенденції трансформації місії університету: порівняльно-педагогічний аналіз. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (50), 448-461. Режим доступу: <http://www.pedscience.inf.ua/>
23. Улановська А. С. (2014). Модернізація вищої освіти: характеристика понятійного апарату дослідження Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 1 (35). 260-271; Режим доступу: <http://www.pedscience.inf.ua/>
24. Чистякова І. А. (2015) Особливості формування готовності викладача вищої школи до роботи в умовах інтернаціоналізації освітнього простору. *Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології*, 6 (50), С. 461–476. Режим доступу: <http://library.sspu.sumy.ua/>; <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>.
25. Cowen R. The National and International Impact of Comparative Education Infrastructures / R.Cowen // *Comparative Education: Contemporary Issues and Trends* (ed. by W.D. Halls). – Paris: UNESCO and London: Jessica Kingsley, 1990. – P.321-352.
26. Kazamias A.M. Forgotten men, forgotten themes: The historical-philosophical-cultural and liberal humanist motif in comparative education / A.M. Kazamias // *International Handbook of Comparative Education*. Ed. by R. Cowen and A. M. Kazarnias. – Springer, 2009.– P.37-58.
27. Khakpour A. (2012) Methodology of comparative studies in education *Contemporary Educational Researches Journal* 1, P. 20-26
28. Sbruieva A. Transformation of the Academic Culture of European University in the Context of the Risk Society / Alina Sbruieva // *Studia Pedagogiczne. Problemy społeczne, edukacyjne i artystyczne*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce, 2014. - T. 24. - S. 217- 230.
29. Sbruieva Alina Integration of Educational and Research Constituents of the Process of Specialists' Professional Training in the Universities of Developed Countries / Alina Sbruieva //: *Comparative Professional Pedagogy*. – 2015. – № 3. – P. 7-13. De Gruyter Open. Режим доступу: DOI: 10.1515/rpp-2015-0048.
30. Wilson D.N. Elements for a prosographic and institutional history of comparative education. The 9th World Congress of Comparative Education. The University of Sydney. 1996. 1-6 July.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної ради України. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>
3. Урядовий портал. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>
4. Сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua>
5. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. – Режим доступу : <http://www.dnpb.gov.ua>
7. Сайт Національної парламентської бібліотеки України. – Режим доступу : <http://www.nplu.org>

8. Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>
9. Сайт Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. – Режим доступу : <http://www.lsl.lviv.ua>
10. Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. – Режим доступу : <http://gntb.gov.ua>
11. Сайт Одеської національної наукової бібліотеки України. – Режим доступу : <http://www.odnb.odessa.ua>
12. Сайт Українського інституту науково-технічної і економічної інформації. – Режим доступу : <http://www.uintai.kiev.ua>
13. Педагогічна бібліотека – Режим доступу : <http://www.pedlib.clx.ru>
14. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.intellect-invest.org.ua>
15. Освіта України. – Режим доступу : <http://osvita-ukrainy.com.ua>
16. Освіта.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua>
17. Інформаційний портал «Знання». – Режим доступу : <http://znannya.info>
18. Єдине освітнє інформаційне вікно України. – Режим доступу : <http://www.osvita.com>
19. Інформаційний сайт мережі освітньої інформації ЄС EURYDICE: – Режим доступу : <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.
20. Інформаційний сайт Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО: – Режим доступу : <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.
21. Інформаційний сайт Союзу європейських студентських спілок (ESU - Europeans Students' Union): – Режим доступу : <http://www.esib.org>.
22. Інформаційний сайт Європейського центру вищої освіти CEPES: – Режим доступу : <http://www.cepes.ro>.
23. Інформаційний сайт Асоціації європейських університетів: – Режим доступу : <http://www.eua.be>.
24. Інформаційний сайт Європейської асоціації закладів вищої освіти EURASHE (European Association of Institutions in Higher Education): – Режим доступу : <http://www.eurashe.org>.
25. Інформація про системи освіти країн – членів ЄС на сайті інформаційної мережі EURYDICE : – Режим доступу : <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.
26. Інформація про системи освіти країн – членів Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО на сайті інформаційної мережі ІВЕ : – Режим доступу : <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.
27. Інформаційний сайт Європейської асоціації закладів вищої освіти EURASHE (European Association of Institutions in Higher Education): – Режим доступу : <http://www.eurashe.org>.
28. Інформація про системи освіти країн – членів ЄС на сайті інформаційної мережі EURYDICE : – Режим доступу : <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.

29. Інформація про системи освіти країн – членів Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО на сайті інформаційної мережі ІВЕ : – Режим доступу : <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.